

Monimuotoiseen työyhteisöön liittyviä käsitteitä

DEI (diversity – equity – inclusion)

- Monimuotoisuus työelämässä (diversiteetti): työntekijöiden erilaisuus
- Yhdenvertaisuus: Perustuslain mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä
- Osallisuus (inklusiivinen): Osallistavaa ja mukaan ottavaa toimintatapaa

Rasismi

- Oletetun ihmisryhmän arvottamista alempiarvoiseksi kuin muut

Syrjintä

- Syrjintää on se, että kohdellaan huonommin kuin toista jonkin henkilökohtaisen ominaisuuden perusteella.

Täsmätökykyinen (osatyökykyinen)

- Osatyökykyinen on viranomaistermi, mutta täsmätökykyinen on kuvaavampi. Silloin puutteiden sijaan keskitytään kykyihin ja voimavaroihin.
- Täsmätökykyisiä voivat olla kehitysvammaiset, pitkäaikaissairaat, vakavasta sairaudesta toipuvat henkilöt, elämäkriisin kokeneet, erityistä tukea tarvitsevat, pitkäaikaistyöttömät, sekä henkilöt, joiden työ- ja toimintakyky on alentunut vamman, sairauden tai sosiaalisten syiden vuoksi.

Yhdenvertaisuus

- Yhdenvertaisuus tarkoittaa, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolesta, iästä, etnisestä tai kansallisesta alkuperästä, kansalaisuudesta, kielestä, uskonnosta ja vakaumuksesta, mielipiteestä, vammasta, terveydentilasta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Henkilöön liittyvät tekijät eivät saa vaikuttaa ihmisten mahdollisuuksiin päästä koulutukseen, saada työtä ja erilaisia palveluja.

Positiivinen erityiskohtelu

- Samanlainen kohtelu ei riitä edistämään yhdenvertaisuutta
- Yhdenvertaisuuden turvaamiseksi tehdään eritystoimenpiteistä, joilla parannetaan tiettyyn ryhmään kuuluvien olosuhteita ja asemaa.

Esteettömyys

- Fyysinen ympäristö esim. rakennukset, joukkoliikenne, harrastustoiminta
- Psykkinen esteettömyys liittyy siihen, että työntekijän kyvyt ja taidot eivät jää käyttämättä psyykkisesti kuormittavien tai häiritsevien asioiden takia.
- Sosiaalisella esteettömyydellä tarkoitetaan työpaikan ilmapiiriä, jossa jokainen voi tehdä työtään ilman pelkoa syrjinnästä, väheksymisestä tai kiusaamisesta.

Saavutettavuus

- Digitaaliset ympäristöt esim. verkkosivujen selkeys, käytettävyys ja sisällön hyödynnettävyys esim. ruudunlukuohjelmilla

Ajatusvinouma

- Virhearviointeihin johtavia ajattelun vääristymiä ja ihmisten taipumuksia, joilla hahmotetaan ja painotetaan havaintoja, tulkintoja ja informaatiota.

Ennakkoluulo

- Joustamaton tunne tai yleistys henkilöstä tai asiasta, joka ei perustu todelliseen kokemukseen. Voi sisältää suoraa tai epäsuoraa kielteisyyttä tai vastenmielisyyttä esim. jotakin ryhmää kohtaan.

Selkokieli

- Selkokieli on sisällöltään, sanastoltaan ja rakenteeltaan yleiskieltä luettavammaksi ja ymmärrettävämmäksi mukautettua kieltä niitä ihmisiä varten, joilla on vaikeuksia lukemisessa tai/ja ymmärtämisessä.

